

سخن سر دیر

احادیث بخشی از آثار مکتوب و به‌جامانده از اهل بیت علیهم السلام است که نقش مؤثری در تقویت معرفت، ایمان، صفات و رفتار دارد. زمانی که بر روی احادیث اهل بیت عصمت و طهارت کار می‌کنیم، احساس در محضر بودن خواهیم داشت؛ بنابراین اگر بخواهیم از محضر این انوار مقدس استفاده کنیم و خود را در محضر ایشان قرار دهیم، یکی از راه‌های آن، حدیث و فهم معارف حدیثی است. امام صادق علیه‌السلام در حدیثی فرموده‌اند: «تَزَاوَرُوا فَإِنَّ فِي زِيَارَتِكُمْ أَحْيَاءً لِقُلُوبِكُمْ وَ ذِكْرًا لِأَحَادِيثِنَا وَ أَحَادِيثِنَا تُعْطَفُ بَعْضُكُمْ عَلَى بَعْضٍ فَإِنْ أَخَذْتُمْ بِهَا رَشِدْتُمْ وَ نَجَوْتُمْ وَ إِنْ تَرَكْتُمُوهَا ضَلَلْتُمْ وَ هَلَكْتُمْ فَخُذُوا بِهَا وَ أَنَا بِنَجَاتِكُمْ رَعِيمٌ؛ یعنی به زیارت یکدیگر بروید، زیرا زیارت شما از یکدیگر، زنده کردن دل‌های شما و یاد کردن احادیث ماست؛ و احادیث ما، شما را به هم متوجه می‌کند؛ پس اگر به آنها عمل کنید، هدایت و نجات یابید و اگر آنها را ترک کنید، گمراه و هلاک شوید، پس به آنها عمل کنید و من ضامن نجات شمایم.» (کافی، ج ۲، ص ۱۸۶)

بهره گرفتن از ذخایر حدیثی، صرفاً به معنای پرداختن به مقدمات نیست. دانش‌های حدیثی موجود، نیاز به بازبینی و پالایش و اصلاح دارد تا راه را برای بهره گرفتن هموار کند. در کنار آن فهم آیات قرآن را از دیگر موارد اهمیت کسب دانش حدیث می‌توان برشمرد، یکی از بهترین راه‌ها برای تبیین آیات، استفاده از احادیث اهل بیت علیهم السلام است. خداوند در آیه ۴۴ سوره نحل درباره ضرورت تبیین آیات از سوی پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم و اهل بیت می‌فرماید «... وَ أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ وَ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ»؛ و این قرآن را به‌سوی تو فرود آوردیم تا برای مردم آنچه را به‌سوی ایشان نازل شده است تبیین کنی؛ و امید که آنان بیندیشند.

امام باقر علیه‌السلام ضمن توصیه‌هایی به فرزند بزرگوارشان امام صادق علیه‌السلام فرمود: «يَا بَنِيَّ اعْرِفْ مَنَازِلَ الشَّيْعَةِ عَلَى قَدْرِ رِوَايَتِهِمْ وَ مَعْرِفَتِهِمْ فَإِنَّ الْمَعْرِفَةَ هِيَ الدَّرَايَةُ لِلرَّوَايَةِ وَ بِالذَّرَايَاتِ لِلرَّوَايَاتِ يَعْلُو الْمُؤْمِنُ إِلَى أَفْصَى دَرَجَاتِ الْإِيمَانِ...؛ پسرم، مقام و منزلت شیعیان را از اندازه نقل احادیث و شناختی که (درباره مفاهیم و معارف حدیثی) دارند بشناس، زیرا که شناخت و معرفت، در حقیقت، همان درک آگاهانه (علوم و مفاهیم) حدیث است و با همین درک آگاهانه محتوای احادیث است که مؤمن به بالاترین پایه‌های ایمان می‌رسد.» (معانی الأخبار، ص ۱)

محمد نظیر عرفانی

و من الله التوفيق